

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poduredništvo:
Trst, Vicolo delle Rose štev. 7

Cena: Posamezna štev. L 30
Naročnina: Mesečno L 130
Za inozemstvo: Mesečno L 210
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Leto VIII. - Štev. 46

Gorica - 15. novembra 1956 - Trst

Izhaja vsak četrtek

Kršćanstvo in komunizem

V dramatičnem spopadu, katerega priče smo mi sami in katerega tekmeča sta krščanstvo in komunizem, zapadni kulturni krog, oplemeniten s krščanstvom, in grobi materializem, vidimo odločilno borbo, neprestano vojno, ki se bije med dobrim in zlom, med lučjo in temo, med življenjem in smrtjo, med Bogom in Satanom, za nadludo sveta, za pošten človeka.

Ideologija barve vpliva na udejstvovanje človeka od vere do filozofije, od znanosti do umetnosti, od politike do gospodarstva, od medicine do matematike...

V človeku ni ničesar nevtralnega razen smrti. Ni mogoče ločiti teorije od prakse, ideje od udejstvovanja, drevesa od sadeža, duše od telesa. Kdor to loči, ubija. Telo brez duše ni več človek, je truplo.

Zaloigra našega časa ni nasprotje, protislovje političnih, družbenih in ekonomskih interesov, temveč je temeljno, načelno protislovje, nasprotje duhov. Duh je zavedno počelo, iniciativa, gibalno vsega človekovega udejstvovanja.

Med krščanstvom in komunizmom je nasprotje nezdržljivega in nespravljlivega duha. Duh je nedeljiv. Ali je dober ali pa slab. In dva duha sta, ki gibljeta svet: duh božji in duh satanov. Duh božji je duh resnice, svobode, ljubezni, to je življenje, in duh Satanov je duh laži, suženjstva, sovraštva in smrti.

Ali z Bogom, ali pa s Satanom? Druge izbire ni! Tretjega duha ni, tretje poti ni. Kompromisne rešitve ni.

V človeku je duh. In kadar ta duh deluje z resnico, s pravico, z ljubeznijo, je z Bogom. Tedaj sodeluje z Bogom samim, ker Bog je resnica, pravica, ljubezen: tudi če človek nima o Boga jasne pojma, ga ne zna imenovati, ga ne zna označiti. Nasprotno pa, kadar koli človek dela z lažjo, s silo, s sovraštvom, je s Satanom; pa četudi veruje v Boga, ga pozna, kliče. Njegovo ime in ga časti, a je njegovo srce daleč od Njega. Bog ni samo ime, Bog je stvarnost, načelo, polnost, resnica. Kdorkoli zanika stvarnost, nujno in temeljno resničnost božjega bivanja, je bogotajec. Kdorkoli pa to nujno in temeljno stvarnost zapostavlja, za katerosikoli bodi stvarnost, slučajnost ali vrednota, je malikovalec. Komunizem, ki zanika Boga, podreja višje vrednote morale in duha ekonomiji in snovitosti, je obenem bogotajec in malikovalec.

Praktično vzeto, komunizem zanika Boga, zanika bistveno in v temelju vsako resničnost in možnost obstoja višjih in nadnaravnih dobrin.

Kršćanstvo je nespravljlivo s komunizmom. Kajti komunizem zanika Boga, zanika duhovnost, razumnost in neumrljivost človeške duše. Komunizem ponižuje človekovo osebnost na stopnjo črede, »mase«, ubija in zastruplja v človeku vsako razumnost, zavest, in ga tako spravljva v sužnost, ga moralno in intelektualno postavlja na stopnjo političnega in gospodarskega suženjstva. Brez duha, brez duše, brez prave in lastne individualne osebnosti ni svobode, razen ene dovoljene in nasilne, ki je svoboda suženjstva. Komunizem priznava samo eno počelo, materijo. Zato je nujno totalitarne in ne dopušča reakcije, to je umne in zavestne volje. Različnost, neenakost, nasprotje je v naravi, je v stvarih, je v življenju. Kdor hoče to zadušiti z zunanjo silo, z nasiljem, dela proti naravi, nastopa proti Bogu, ki je Stvarnik vsega. Ta zavira napredek, ubija življenje. Nazor, ki zanika Boga, dušo in svo-

bodo, je bogomorilec in ubijalec človeka v svojih sredstvih pa tudi samomorilec v svojem koncu.

Toda Bog ne umrje. A vse prepogosto se umira brez Boga. Življenje je zaloigra, je nasprotje med dobrim in zlom. Če zlo zatremo, postane ta zaloigra le samogovor smrti. Ako pa zatremo dobro, oziroma se mora dobro podrediti zlu, je tu katastrofa, nesreča.

Komunizem zanika, zatira in preganja vsak obstoj vere, svobode, demokracije. Temu grobemu nazoru moramo postaviti nasproti nazor ljubezni Kristusove, resnice božje. Kristus in njegova vidna ustanova Cerkev preganjata zmoto. Toda ljubi vse one, ki so v zmoto zašli, ker hoče rešitev vseh, da vsi spoznajo resnico božjo, ki daje življenje v Kristusu, v ljubezni Kristusovi.

S Kristusom se ne pogubimo, s Kristusom zmagujemo, triumfiramo. V svetu, ki se cepi v vsemogoče skrajnosti od desne do leve, kjer je led in smrt, mora biti pravi kristjan v središču, kjer je srce in življenje, trdno vcepljen v resnico Kristusovo. V občestvu skrivnostnega telesa Kristusovega smo si vsi bratje in sestre in udje velike Resnice, ki prežene vsako zmoto. Svet se mora prekaliti v Pravici, ki izravna vsa nesoglasja, in v Ljubezni, ki vse zmaguje.

Težke naloge Eisenhowerja

Predsednik Eisenhower, ki ga je ameriško ljudstvo plebiscitarno potrdilo na mestu predsednika Združenih držav, ima pred seboj težave naloge. Spričo sovjetskega orjaka, ki zadnje čase vznemirja svetovni mir, so Združene države edina sila, ki lahko mir rešijo in zavarujejo svobodne narode pred sovjetskim valjarjem. V svetovni politiki je nastala velika sprememba. Sovjeti so pokopali politiko sožitja in vnovič odprli hladno vojno. Evropa sama brez Amerike ne zadošča več. Zaradi hruščevske politike smehljajev so postale zahodne države precej brezskrbne. Njihova enotnost se je zrahljala. Tudi atlantska skupnost ni več tisto, kar je bila nekoč. Zdjaj so se vsi ti narodi prebudili in čutili potrebo po večji skupnosti. Eisenhower je tista osebnost, ki bo lahko v imenu Združenih držav prevzel vodstvo zahodnega sveta po demokratičnih načelih.

Adenauer v Parizu

Ko je bila na višku kriza na Srednjem Vzhodu, je zahodnonemški kancler Adenauer obiskal predsednika francoske vlade Molleta v Parizu. Adenauer mu je vrnil obisk, oba državnika pa sta nadaljevala razgovore o francosko-nemškem sodelovanju in o pozitivni načrtovani združenosti Evrope. Zaradi hrupnih dogodkov na Madžarskem in v Egiptu ti razgovori niso vzbudili tolikšne pozornosti, kot jo zaslužijo. Ob tej priliki je treba omeniti, da je sovjetski napad na Madžarsko in krmeljski povratak k stalinovski politiki popolnoma potrdil pravilnost Adenauerjeve politike. Adenauer je ves čas svaril zahodni svet, naj ne verjame preveč Sovjetom in njihovevemu govorjenju o ženevskem duhu. Nemce je svaril, naj pravočasno poskrbe za svojo obrambo. Najnovejši dogodki so pokazali, da je imel prav v obeh pogledih. Položaj bo tako zahodne države in Nemce prisilil, da bodo hodili po poti, katero je ves čas modro kazal izkušeni nemški kancler.

MADŽARSKA UMRETI NOČE...

Boj madžarskega ljudstva za svobodo je podoben bolniku, ki je v smrtno boju, a noče umreti. Sovjetska premoč je zlomila madžarske upornike, ni pa strla duha madžarskega ljudstva, ki hoče svobodo. Janoš Kadar, ki so ga postavili na oblast sovjetski bajoneti, nima opore v ljudstvu. Mož si na vse načine prizadeva, da bi se ljudem prikupil, a zaman. Zdi se, da se je najdalje upiralo delavstvo, ki danes, ko to pišemo, še stavlja. Delavci nočejo v tovarne in pravijo, da bodo delali šele takrat, ko bo zajamčeno, da njihovih pridelkov ne bodo ropali tujci in jih odvažali v Sovjetsko zvezo, kakor so delali doslej.

Svet se zgraža

Ves omikani svet se zgraža nad ostudnim sovjetskim nasiljem nad madžarskim ljudstvom. Po zahodnih državah je bilo nešteto demonstracij proti sovjetskim in domačim komunistom in nešteto manifestacij v znak solidarnosti z madžarskimi uporniki. Italijanski socialistični pravak Nenni, ki je deset let tesno sodeloval s komunisti, je sklenil dati madžarskim beguncem v znak protesta proti sovjetskemu nasilju 16 milijonov lir Stalinove nagrade, ki jo je dobil v Moskvi. Komunisti ostajajo osamljeni. Pisatelji izstopajo iz prijateljskih krožkov Sovjetske zveze. Vse, kar je poštenega, protestira. Pošteni ljudje, ki so bili zapeklani, tudi zelo izstopajo iz komunističnih partij.

Uprlo se je vse ljudstvo, ne „reakcionarji“

Pri nas se komunisti na vse kripilje trudijo, da bi po višjih navodilih prikazali madžarski upor kot protirevolucijo »reakcionarjev« in »fašistov«. Naključje je hotelo, da so bili v Budimpešti in drugod na Madžarskem med revolucijo številni tuji časniki in politiki vseh prepričanj. Med njimi so bili tudi jugoslovanski časniki ter tajnik italijanske socialdemokratske stranke Matteotti. Ti ljudje so šele v nedeljo dobili dovoljenje, da se vrnejo v Avstrijo (z izjemo Jugoslovancev, ki so se lahko že v petek vrnili). In ti ljudje brez razlike pripovedujejo, kako so pričeli upor levičarski pisatelji in študentje, ki so zahtevali več svobode, več kruha, spremembo gospodarstva in neodvisnosti svoje domovine. Na zborovanju, kjer se je vžgala iskra upora, je govoril zastopnik delavcev in rekel: »Delavci so v sponah, jaz pa vam prinašam njihove pozdrave in vam pravim: delavski razred je z vami, tovariši študentje in pisatelji!« Beograjski časnikar poroča, da je naravnost drhtel in bi bil kmalu jok, ko je videl te prizore. Razen osovražene tajne komunistične policije so se dvignili vsi ljudje. Laž je, da bi organizirali upor od zunaj. To bi bilo spričo metod in vseznalosti tajne policije tudi nemogoče. Stotisoči so bili na barikadah samo v Budimpešti. Bilo bi slabo pričevalo za komunistični režim, ki je vladal v deželi nad 10 let, če bi si na lastnih prsih vzgojil fašistično mladino, ko pa večina upornih mladeničev in mladenk sploh ni vedela, kaj fašizem dejansko je. V njem so videli le neko strašilo. Znano je, da so komunisti odstranili vse protikomuniste. Ko je bilo konec teh, so se spravili celo na komuniste ter ubili Rajka in mnoge druge. Nagya in predsednika sedanje vlade Kadarja pa so zaprli. Odkod torej zdaj kar

naenkrat toliko »reakcionarjev in fašistov«? Iz gole komunistične propagande, da opraviči sovjetski pokol ljudi, ki niso mislili na obnovo starega režima, temveč le na neodvisnost, kruh in osvoboditev Madžarske izpod sovjetskega imperialističnega jarma. Ti ljudje so pretrpeli toliko nasilja, lakote, ropanja, poniževanja in bede, da niso mogli več vzdržati. In samo zato so se uprli. Zato je tudi tako velika krivda Sovjetske zveze, ki je uničila upor madžarskega naprednega ljudstva, ki je zahtevalo resnično socialno politiko. Z nastopom proti delavskemu razredu so Sovjeti zgubili pravico, da bi se še kdaj imenovali socialiste ali borce za socialno pravičnost malih narodov.

Sovjeti ne ubogajo Združenih narodov

Združeni narodi, ki so se večkrat sestali zaradi Madžarske, so sprejeli več sklepov za pomoč madžarskemu ljudstvu. Z veliko večino so sprejeli tudi italijanski predlog. V smislu tega predloga zahtevajo Združeni narodi od Sovjetske zveze, naj takoj umakne svoje vojaštvo iz Madžarske in ji vrne svobodo. Dalje naj se ustanovi tudi za Madžarsko mednarodni policijski zbor ter se hkrati z opazovalci Združenih narodov pošlje v to deželo, kjer naj se takoj po obnovitvi reda razpišejo svobodne volitve. Ali mislite, da so Sovjeti Združene narode ubogali? Njihov zastopnik ter njegov madžarski pripravek sta izjavila, da nimajo Združeni narodi kaj iskati na Madžarskem. Kaj pa, če bi Izraelci, Angleži in Francozi rekli, da nimajo Združeni narodi kaj iskati v Egiptu? In tudi oni bi si lahko tam postavili kako pripraviško vladu, ki bi jih podprla v Združenih narodih, kot mora Kadar Sovjete. Kaj sledi iz tega? Da se Sovjeti poslužujejo Združenih narodov za pritisk na zahodne države, kadar imajo za hrbtom posebne namene, sami pa se sploh ne zmenijo za ukaze te mednarodne organizacije, ako prizadenejo tudi Moskvo. Združeni narodi bi morali biti torej le enostransko orodje sovjetske diplomacije.

In tako svobodni svet ne more pomagati Madžarom. Če bi poslal tja svoje sile, bi to pomenilo vojno. Vsekakor pa lahko svetovno mnenje s svojim zgražanjem Sovjete prisili, da prenehajo z nečloveškim klanjem in se ne masčujejo nad svojimi žrtvami. Kot katoličani smo trdno prepričani, da Bog vodi tudi usodo narodov. Zato ga lahko z zaupanjem prosimo, naj s svojo vsemogočnostjo

ukrene, da bo razvoj svetovnih dogodkov vrnil Madžarom svobodo, svetu pa mir.

Mir odvisi od Sovjetov

Zadnji teden je bil verjetno najnevarnejši za svetovni mir od Hitlerjevega padca. Ne moremo sicer trditi, da bi že naravnost trkala na vrata svetovna vojna, obetala pa se je nevarnost nove Koreje v velikem obsegu in z zaključkom, ki ga nihče ni mogel predvideti. Zadnje dni se je položaj nekoliko pomiril, toda nevarnost spopadov še ni povsem mimo.

Ko so Izraelci zasedli Sinajski polotok in so se Angleži ter Francozi izkrcali v Port Saidu, bi z lahkoto zasedli Kairo, vrgli Nasserja in omogočili Egipčanom, da si izberejo novo vladu, ki bi se pogajala o ureditvi miru ter suškega vprašanja. Vendar tega niso storili, in sicer iz dveh razlogov: na grožnjo Sovjetske zveze, ki je hotela napasti vse tuje sile v Egiptu in razširiti vojno, in na zahtevo Združenih narodov, ki so pozvali štiri države, naj ustavijo ogenj. Izrael, Anglija in Francija pa naj čimprej umaknejo svoje sile iz Egipta. Na zahodne države je pritiskala tudi Amerika. Vse tri »napadalke« so ubogale ukaz Združenih narodov in ustavile ogenj. Obvezale so se tudi, da umaknejo svoje sile, ko pridejo na njihovo mesto oddelki mednarodnega policijskega odbora Združenih narodov, ki jim je zaupano, da skrbijo za mir v Egiptu. Zaradi tega je napetost nekoliko popustila. Kljub temu pa se Egipt nekoliko obotavlja, ki stavi sproti nove pogoje, kakor da bi hotel nekaj zavlačevati in omogočiti organizacijo sovjetskih sil, ki se pripravljajo, da pridejo v obliki pristovalcev Nasserju na pomoč. Nasser namreč skupno s Sovjeti kuje maščevanje zaradi poraza. Moskvi ni všeč premirje, ker je prekuenilo njene načrte za vojaško vgnezditev na Srednjem Vzhodu in zdaj išče druge oblike za izpeljavo svojih naklepov. Prav zato je položaj še napet in nevaren. Če bodo oddelki Združenih narodov naglo prišli v Egipt, bo mir verjetno rešen. Če se bodo obotavljali, groze Sovjeti z enostranskim vojaškim nastopom. Veliko bolj bi koristili svetovnemu miru, če bi pustili, da uredi mir na Srednjem Vzhodu Združeni narodi, kot so sklenili, in da prav tako naredijo red na Madžarskem. Na obeh frontah nagajajo Sovjeti in zato je bodoči mir na svetu odvisen samo od njih, in pa od moči Zahoda. Če bo močan, ga ne bodo upali napasti.

Slovenski volivci, boste še naivni...?

Medtem ko ves demokratični in kulturni svet obsoja z gnevom divjaški poseg mongolsko-azijatskih hord v notranje dogodke na Madžarskem, se občinski možje, ki so izvoljeni s slovenskimi glasovi, cinično obnašajo, ko se je tržaški župan spomnil grozot, ki jih trpi madžarski narod pod sovjetskimi tanki. Če so se slovenski komunisti morali pokoriti Vidaliju, bi tega ne bilo treba Petroniju in Deklevi, ki pravita, da zastopata Neodvisno socialistično zvezo. Tudi ta dva gospoda sta se na seji 6. novembra pridružila komunistom in s tem odobravalata divjaški poseg mongolskih trup na Madžarskem. Petronio in Dekleva sta s tem svojim zadržanjem pljunila v obraz borcem delavcem,

kmetom in mladini, ki se junaško bore za boljši socialni red. Krvavi pokol je župan obsodil in vsi svetovaleci so se pridružili županovim izjavam. Na svojih sedežih pa so obsedeli le vidalijevci in oba svetovaleca Neodvisne socialistične zveze. Vidali je šel v svoji predrznosti še dalje. Mislil je, da sedi v parlamentu, kjer zaseda vrhovni prezidij SSSR in je zaklical: ZIVELA SOVJETSKA ZVEZA. Iz občinstva so mu odgovorili, kot se spodobi: MORILCI. Vidalijevo zadržanje nas ne čudi. Bolj pa nas čudi zadržanje Petronia in Dekleve. Torej smo skupaj!

In slovenski volivci, ki ste oddali glasove za Deklevo in Petronija, se tudi vi strinjate s tem početjem?

NAŠ TEDEN V CERKVI

18. 11. nedelja, 26. pob.: Spomin posvečenja cerkve sv. Petra v Vatikanu, in sv. Pavla v Rimu
19. 11. ponedeljek: sv. Elizabeta, vd.
20. 11. torek: sv. Feliks Val., sp.
21. 11. sredo: Darovanje Marijino
22. 11. četrtek: sv. Cecilija, d., m.
23. 11. petek: sv. Klemen, p., m.
24. 11. sobota: sv. Krizogon, m.; sv. Janez od Križa

SV. ELIZABETA (1207-1231), hči ogrskega kralja Andreja, poročena z mejnim grofom turinškim, Ludovikom.

Bila je zelo radodarna in usmiljena do revežev, ljubila je molitev, zatajevanje, zatracala je posvetno veselje.

IZ SV. EVANGELIJA

Isti čas je povedal Jezus množicam to priliko: »Nebeško kraljestvo je podobno gorčičnemu zrnu, ki ga je človek vzel in vrsal na svoji njivi. To je sicer najmanjše izmed vseh semen, ko pa zraste, je večje kot zelišča in postane drevo, tako da prilete ptice neba in prebivajo na njegovih vejah.« — In še drugo priliko jim je povedal: »Nebeško kraljestvo je podobno kvasu, ki ga je žena vzela in zamesila v tri merice moke, dokler se ni vse prekusilo.« — Vse to je povedal Jezus množicam v prilikah in brez prilik jim ni govoril, da se je spolnilo, kar je bilo rečeno po preroku, ki pravi: »Odpri bom svoja usta v prilikah, razodel bom, kar je bilo skrito od začetka sveta.«

Jezus pogosto rabi prisposode, posebno, kadar oznanja kake visoke in važne resnice. Danes primerja nebeško kraljestvo gorčičnemu zrnu in kvasu. Kakor se majhno, komaj vidno gorčično zrno s časom razraste in razvije v veliko drevo, v katerem se nastanijo ptički, tako raste in se množi krščanstvo na zemlji. Kristusova Cerkev je danes mnogo večja kot pa je bila v 1. stoletju. Silno je narasla po svojem številu, vplivu in moči; in njena rast se ni končala; vsak dan vstopajo vanjo novi člani, na novo krščeni pagani ali pa se spreobrnejo in prestopijo na našo stran tudi pripadniki raznih drugih cerkva. Katoliški Cerkev je določena neprestana rast in dokončna zmaga. Nikdar je nihče ne bo porušil, ne zemeljske in ne podzemeljske sile. Zaman so vsi taki poizkusi in napadi. Z njo je namreč Jezus, močni Bog, ki jo varuje in spremlja vse

Prav zaradi tega jo je tašča črtila. Ko je bil mož Elizabetin, Ludvik, na križarski vojni, in je tam umrl, jo je tašča pregnala iz gradu, brez usmiljenja.

Elizabeta je ves čas veliko trpela. Tudi to poskušajo je vdano prenašala in odšla iz gradu s svojimi štirimi otročiči — kot beračica. Ko je prišla v cerkev, je zapela zahvalno pesem. Umrli je 24-letna.

Bila je tudi v tretjem redu sv. Frančiška. V naših dneh je sv. Elizabeta prav podoba preganjanega in mučenega ogrskega naroda po surovih, brezsrčnih komunistih, ki jih obsoja ves kulturni svet.

Kakor je Elizabeta sedaj v slavi, tako bo tudi ogrski narod prej ali slej prišel iz borbe — zmagovalen. Molimo za trpeče.

dni do konca sveta; z njo je Sv. Duh, ki jo oživlja, poučuje, posvečuje in vodi; z njo je Očetova roka, blagoslov in pomoč. Z nami je Trojedini Vsemogočni Bog in se nam torej ni treba bati nikogar in ničesar. Božja moč je nezmagljiva. Bodimo veseli, da smo prejeli kršč. vero in da pripadamo pravi Cerkev, ki edina more v vsej polnosti rešiti duše in svet! Ohranimo trdno vero in molimo za našo Cerkev!

Cerkev, ki je bila v Jezusovem času kakor majhno seme, je danes veliko in mogočno drevo, kjer najdemo mesto in zavetje vsi rodovi zemlje. Je sicer na žalost marsikje kruto preganjana in zatirana, a Cerkev bo zmagala tudi tam. Ona ne more izgubiti, ker je po božji volji in določbi zmagovita. In kakor kvas prekvapi vse testo, ga dvigne, razboboti in prenovi, tako prenavlja božja milost in Jezusov nauk posamezne ljudi in celo človeštvo: neverne spreminja v verne, pagane v katoličane, grešnike v svetnike, slabe v dobre, hudobne v plemenite, mesecne v duhovne, naravne v nadnaravne. Tako sv. Cerkev raste in pridobiva na razsegu in globini, raste številčno in raste v globino s tem, da rodi obilnejše sadove svetosti in večja splošno versko izobrazbo posameznih katoličanov. Sv. milost je tisti skrivnostni ključ, ki vodi v pravo tostransko in onostransko srečo; in samo Jezusov evangelij more pravilno urediti življenje narodov in ljudi. Zavedajmo se te resnice! Išči mo marljivo sv. milost, ki jo daje Stvarnik predvsem po molitvi in sv. zakramentih, in živimo zvesto po Jezusovem nauku! Molimo zase, pa tudi za tiste, ki te zavesti nimajo! Vsaka druga pot je namreč zgrešena. Jezus, zaklad vernih, usmili se nas! Marija, Mati božje milosti, prosj za nas!

da razvijejo svojo lastno sposobnost in nardarjenost; drugi so navedli, da delajo zato, da služijo delavskemu razredu in družbi. Samo en procent dela zato, da pomaga graditi bolj pravičen bratski in krščanski svet.

LERCARO ZA MADŽARSKO

Bolonjski kardinal Lercaro je ob madžarski tragediji ukazal splošno žalovanje. Do nadaljnjega ne smejo zvonovi pritrkavati. Vsak večer morajo po vseh cerkvah zvoniti kot pri pogrebu.

KATOLISKA UNIVERZA V PORTORIKO

Katoliška univerza v Portoriko je začela osmo študijsko leto z nad 4000 slušatelji. Pred osmimi leti, ko je začela z delom, jih je bilo samo 192. Trenutno gradijo novo poslopje za pravno fakulteto in pa novo cerkev, posvečeno Mariji Kraljici sveta.

PEROSIJEVA ZAPUŠČINA

Med zapuščino znanega skladatelja msgr. Lorenza Perosi, ki je pred nekaj tedni umrl v Rimu, so našli veliko lepih in nepoznatih njegovih kompozicij. Ves rokopis

njegove zapuščine bodo izročili v arhiv cerkvenega zbora »Cappella Sistina«, katere dirigent je bil, ki hrani že druge Perosijeve rokopise.

SMRT KARDINALA SALIEGE-A

V ponedeljek 5. nov. zjutraj je v svojem stanovanju umrl kardinal Julij Saliege, nadškof iz Tulusa v Franciji. Dosegel je starost 86 let. Mašnik je postal leta 1895, škof leta 1925, tri leta kasneje pa nadškof v Toulouse, kardinal pa leta 1946. Zadnja leta je precej trpel, a to njegovega dela in gorečnosti ni omejevalo. Časopisje je ob njegovi smrti spomnilo na njegove besede, ki jih je leta 1954 govoril o »Cerkev v molku«: Časopisje ne piše o njej, je dejal kardinal, okrog nje je ustvarilo zono molka. Popisuje pa v najmanjši podrobnosti še tako ostudne zločine, a molči o preganjanju vere. Nehote časopisje tako ustvarja mnenje mnogih ljudi. Prelita kri, krivične aretacije, fizična in psihična mučenja, ki so brez dvoma avtentični zločini, pustijo časopisje brezbržno. In vendar so katoličani, ki umirajo za svojo vero enako junaki in enako svetniki. Oni so vse bolj kot mi razširjevalci Kristusovega kraljestva in njegovi pričevalci.

Skrb za nadnaravno življenje je težka stvar

Na sestanku duhovnikov v Marijanišču na Opčinah je imel uvodni referat msgr. Jakob Ukmar. Ker so njegova izvajanja važna tudi za vse naše vernike, jih tu deloma objavljamo.

Mislím, da se vi vsi strinjate z menoj, če rečem kaj v začetku, da je dandanes vzgoja vernikov k življenju po milosti zelo težka zadeva. Razpoloženje sedanjega človeka je namreč do mozga svetno, neduhovno. In ta negativna stran modernega napredka je prodrta tudi že v vsako podzelsko župnijo. Vse javno življenje in velik del zasebnega življenja meri skoro izključno na materialne, na minljive dobrine. Moderna kultura dela v glavnem na to, da se dvigne življenjska raven: po domače rečeno: da bi bolj jedli in pili, da bi se finejše oblačili, da bi se bolj udobno vozili. Torej vse kaj drugega, kakor tisti evangelijski klic: Išči mo najprej božje kraljestvo (Mt 6, 33). Zdi se, da napredni človek niti ne potrebuje Boga ali njegove milosti, ker si po silnem razvoju prirodoznanosti ved in tehnike domišlja, da ima že sam nekaj božanskega, kar oblađa naravo in vse njene sile. K temu pridenimo še, da je človek, posebno v mestih, prava žrtev sedanjega neprestanega vrveža in le s težavo pride do mirnega oddiha in zbranosti duha. — Ambient torej v katerem živi pretežna večina naših župljanov, je vse prej kot ugoden za življenje v božji milosti.

DUHOVNO ŽIVLJENJE JE TEŽJE KOT FIZIČNO

Pa tudi neglede na to in enake neugodne zunanje okoliščine je življenje v milosti za povprečnega in slabotnega človeka že samo na sebi nekaj težavnega. Življenje trajnega nadnaravnega združenja z Bogom zahteva včasih veliko duhovnega dela, veliko duhovne energije; in to ni za revnega Adamovega otroka lahka reč. Tega dejstva mi dušni pastirji ne smemo prezirati. Duhovno delo je na splošno dosti bolj težavno kot fizično, materialno delo. Vzemimo mladega človeka, ki je šel po svetu kruha služiti. Naporno delo je dobil; s krampom udriha vse božji dan. Vendar to zmoro; da bi pa sedel, vzel pero v roko in pisal svojim zaskrbljenim staršem, kako se mu godi, tega pa ne zmoro. Zakaj ne? Zato, ker je to bolj duhovno delo in po svoji naravi težje kot materialno delo. Ali pa mislite si mladega moža, družinskega očeta, ki v svoji službi že deset let, dan za dnem, nosi težke vreče iz skladišča na vozove. Gotovo poročate: močan mož je to in krepke narave. Toda glej! Po desetih letih se je nekam zagledal, prišel je v veliko skušnjavo, postal je nezvest ter onesrečil sebe in družino. Zakaj je padel? Zato, ali recimo tudi zato, ker premagati tako skušnjavo je težavno duhovno delo, težje kot žaklje nositi.

Pa tudi duhovna opravila niso vsa enako težka. Čim bolj je delo zgolj duhovno delo, posebno če posega še v nadnaravno sfero, tem težje je. Tako je lažje ukvarjati se ves dan z raznimi študijami kakor pa biti po sv. obhajilu en četrt ure v zbrani, premišljevalni, zahvalni molitvi.

CUTNA NARAVA V ČLOVEKU

Tem težavam se pridružuje še dejstvo, da je človek že po svoji čutno-duhovni naravi neposredno usmerjen na čutne vtise in materialne dobrine bolj kot na duhovni svet. Še mi skoraj vse znanje in vse naravno duhovno življenje prihaja po čutni

poti. To človeško slabost, ki je deloma tudi posledica izvirnega greha, je upošteval Bog pri vzgoji izvoljenega ljudstva, kateremu je za zvestobo obetal materialne dobrine. »Spolnajte moje zapovedi in vam bom dal deželo, ki se cedi od mleka in medu. Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji.« Ves testamentarni kontrakt med Bogom in človekom se v predkrstusovi dobi giblje več ali manj v tem okviru. Če upoštevamo to človeško počutno naravo, se ne bomo preveč čudili, če so Izraelci od svojega nevidnega Jahvega večkrat uhajali k češenju bolj vidnih bogov sosednih narodov, k Baalu in k Astarti, posebno če je bilo tamošnje bogočastje združeno s pojedinami, s plesom in drugimi orgijami. To so bogovi, to je nekaj, ne pa naš Jahve, ki ga nihče ne vidi!

VPLIV ČUTNE NARAVE NA DUHOVNO ŽIVLJENJE

Tak je bil človek po svoji naravi v starih časih in tak je po svoji naravi tudi danes, kajti naravni red se z Gospodovo smrtjo na križu ni spremenil. Kakor so nekdanj Izraelci uhajali k sosednim bogovom, tako uhajajo zdaj mnogi kristjani nazaj v staro zavezo in bi bili pripravljeno držati božje in morda še cerkvene zapovedi pod pogojem, da jim Bog da zato zdravje in srečo v vseh minljivih zadevah. Že večkrat mi je katere pobožna duša zatrjevala: jaz ne prosim Boga in Mater božjo nič drugega kot to ljubo zdravje. Kje je tu še kaj prostora za zmago nad grehom, za napredek v čednosti, za vdanost in milost stanovitosti do konca? In v tem tostranskem žanru se za mnoge suče skoro vse bogočastje, posebno pa češenje svetnikov. Od vseh Madon je Madonna della Salute Tržačanom najljubša. Ti božji svetniki naj pomagajo v tej ali oni časi zadevi, da bom izpite izdelal, da hči dobi dobrega fanta, da bo živina lepo uspevala itd. Če pa ta pobožni kristjan ni uslišan, kakor si je on zamislil, ti pošlje vse svetnike, naj se gredo solit.

Pa dovolj o tem. Hotel sem vam na konkretnih primerih pojasniti, da je vzgoja vernikov k življenju milosti težka zadeva. Ves ambient sedanjega modernega življenja je v tej vzgoji nasproten ali pa je za tako stremljenja brezbrizen. Skrb za življenje milosti je eminentno duhovno delo, zato pa težje kot materialna dela. In končno je pa še človek po svoji naravi nagnjen k počutnim užikom in tostranskim dobrinam bolj kot k nevidnemu bogastvu duhovnih blagorov.

Junaški dekleti

Tržaško mesto je dalo Cerkev le malo priznanih svetnikov. In še ti so iz prvih stoletij krščanstva; vsi so tudi mučenci iz časov rimskih preganjanj. Tako je tržaška cerkevna občina rastla in se utrila na žrtvah mučencev.

Imena teh svetih mučencev so poznana: Just (zavetnik mesta in škofije), Socerb (živel je v jami nad Dolino), Sergij (njegova je helebarda na tržaškem grbu), Lazar, Apolinarij (njemu je posvečena kapucinska cerkev na Montuzzi), Zeno in Justina, Primož, Marko in Celijan.

Letos pa obhajamo 1700 letnico mučeniške smrti svete Eufemije in Tekle, ki so ju umorili 17. novembra 256. Ob tej pri-

liki bo tržaški škof položil v Grljanu temeljni kamen za novo cerkvico, ki bo posvečena Eufemiji in Tekli. Cerkev bo obenem župna cerkev nove župnije, ki bo nosila ime obeh mučenk.

Za časa verskega preganjanja pod cesarjem Valerijanom je v Trstu živela bogata vdova Epifanija, ki se ni hotela znova poročiti, ker se je popolnoma posvetila vzgoji svojih hčerk Eufemije in Tekle. Ko je Eufemija bila stara 14 let, jo je neki Aleksander hotel imeti za ženo, a je ponudbo odklonila, češ da je obljubila zvestobo ženinu, ki je najplemenitejši. Aleksander je skušal na vse načine zvedeti, kdo da je ta ženin. Končno se mu je posrečilo in spoznal je, da je Eufemija obljubila zvestobo nebeškemu ženinu.

Aleksander se je zaradi tega razhudil in Eufemijo pri rimskem sodniku oavdil kot kristjanko. Ta jo je poklical in vprašal, če je še kdo v družini, ki je kristjan. Eufemija mu je povedala, da je to njena sestra Tekla, dve leti mlajša od nje.

Sodnik ju je dal trpinčiti, da bi premagal njuno odločnost v veri, a vse njegovo prizadevanje je bilo zastoj. Ko je videl, da proti pogumnima deklicama ne more nič opraviti, ju je dal obglaviti. Obe sta umrli mučeniške smrti ob pričujočnosti svoje matere, ki jima je dajala poguma z besedo in molitvijo.

Staro izročilo pravi, da je bila last te družine hiša, ki so jo pozneje spremenili v cerkvico in jo posvetili svetemu Silverstu. Ta cerkvica še vedno stoji v starem mestu in je bila prva tržaška stolnica; ni pa več v katoliških rokah. Pod cesarjem Jožefom II. je na žalost prišla v protestantske roke.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

FESTIVAL JUG. MLADINSKEGA FILMA V BARIJU

Na festivalu mladinskega filma v Bariju v preteklem mesecu je doživel največji uspeh slov. mladinski film »Kekec«. Filmski kritiki so se poudarili, da je ta film po vsej pravici zaslužil prvo nagrado na lanskem beneškem festivalu. Film je posebno navdušeno sprejela mladina, ki ni štedila s ploskanjem. Festivala v Bariju so se udeležili tudi jugoslovanski filmski igralci, med njimi Metka Gabrijelečičeva, Tamara Markovičeva, Goranka Vrusova, Stane Sever in Marjan Lovrič.

SE VEDNO BEŽIJO

Po kratkem odmoru v prvih dneh novembra, ko se je zaradi razvijajočih se svetovnih dogodkov pažnja na meji zelo poostрила, so zadnje dni zopet pribežale v Italijo številne skupine jugoslovanskih beguncev. Skoro vsi so si izbrali morje za pot v svobodo. Tako je dne 10. novembra italijanska ribiška ladja rešila šest mladih Jugoslovancev, ki so zbežali iz Lagoste z ladjo na vesla. Italijanska ribiška ladja jih je zapeljala do Molfette, kjer so se ubežniki priglasili oblastem in prosili za politično zatočišče.

Druge tri jug. begunce, dva moška in eno žensko, je pobrala na krov italijanska ladja »Vincenzo Dormio«. Izjavili so, da so z motornim čolnom zbežali iz Lagoste. Prav tako se je skupina jug. beguncev zatekla v ankonsko pristanišče in zaprosila za politično zatočišče. Dne 11. t. m. je po enotedenski dramatični vožnji preko razburkanega morja prispela v Fano 8 jug. beguncev, med njimi tudi član zagrebške opere. Ne mraz ne vihar in ne tveganje lastnega življenja ne more zatreti v trepetem ljudstvu krika po svobodi.

† FRANC PARFANT

Dne 22. oktobra se je smrtno onesrečil z avtom velezaslužni predsednik in zvezni predsednik vseh slov. društev v Heerleheide v Holandiji, Franc Parfant.

Pokojnik je bil glavni kulturni delavec med tukajšnjimi našimi rojaki. Mnogo let in vse do zadnjega je bil zvezni predsednik društev sv. Barbare, ki toliko dobrega naredi med našimi rudarji na Holandskem. Zanimal se je za vsakega posameznega in za skupnost. Vedno je bil zaveden kristjan in navdušen ter izobražen narodnjak. Veliko se je trudil pred tremi leti, da se je med našimi ljudmi v Holandiji vršil sv. misijon, ter je v vsaki koloniji posebej vse organiziral. S svojim plemenitim nastopom in prijaznim obrazom si je kmalu osvojil srce vsakega. Zelo so ga upoštevali tudi holandske oblasti.

Brdko bodo občutili vsi naši rojaki na Holandskem njegovo izguho.

Za njegovo nesebično delo naj mu bo Bog bogat plačnik. Njegovi družini naše globoko sožalje.

GOVOR SV. OČETA VESOLJNEMU SVETU

Sv. oče se je pretekle dni vrnil iz svoje poletne rezidence Castelgandolfo v Vatikan. Takoj je poslal po radni vesoljnemu svetu poslanico, v kateri zopet obsoja nasilje in poziva svet k miru.

SKOFIJSKA KONFERENCA AVSTRIJSKIH ŠKOFOV

Na Dunaju se je vršila pod predsedstvom nadškofa Rohrerherja letna konferenca avstrijskih škofov. Na konferenci so škofje obnovili zahteve, ki so jih že prej objavili v Beli knjigi in sicer: priznanje konkordata s sveto stolico, dokončna ureditev vprašanja šole, verskega zakona in vrnitev zaplenjene imovine Cerkev. V resoluciji so škofje izrazili zadovoljstvo, da je obnova cerkva dobro napredovala.

PREVOZ MISIJONARJEV

Mednarodna katoliška potovalna agencija Raptim, ki skrbi za prevoz misijonarjev v razne misijonske dežele, je prepeljala v enem letu 1212 misijonarjev v razne kraje. Misijonarji so bili iz Holandske, Belgije, Francije, Nemčije, Italije, ZDA, Škotske, Irse in Švice.

STRASSBURSKA STOLNICA

V strassburški stolnici so slovesno odkrili steklena okna, ki so jih darovali narodi, ki so člani Evropskega sveta. Stalni sedež Evropskega sveta je namreč v Strassburgu.

410 m VISOK STOLP

V San Paulu v Braziliji nameravajo zgraditi 410 m visok stolp na čast sv. Pavla, ki je zaščitnik mesta. Stolp bi bil 100 m višji od Eiffelovega stolpa v Parizu. Samo apostolov kip bi bil visok 60 m.

KATOLISKI SINDIKATI V ARGENTINI

V Argentini so končno ustanovili krščansko sindikalno gibanje. Prvi kongres je bil v Cordovi. Nad 100 sindikalnih voditeljev je navdušeno sprejelo predlagane pravilnike. To je prvi neodvisni izraz sindikalnega življenja po socialni diktaturi, ki jo je vzpostavil Peron.

NEMSKA KARITAS

V Kölnu so imeli kongres voditeljev nemške Katoliške Karitas. Navzoči so bili voditelji te organizacije iz vse zvezne republike. Nemška Karitas je največja nemška dobrodela zveza v vsej zvezni republiki. Ima 8700 zavodov s 354.000 posteljami. Nad 100.000 mladine in 372.000 otrok je sprejetih v različne zavode te organizacije. Iz šol, ki jih vodi Karitas, odhaja letno 3.000 mladih ljudi, ki so končali svojo vzgojo.

ZAKAJ DELAJO?

Ob priliki narodnega tedna kanadskih mladih katoliških delavcev so izvedli anketo, da bi spoznali razloge, zakaj mladi delavci delajo. Rezultati so pokazali, da 97 odstotkov mladine dela samo zato, da zasluži. Ostali so navedli, da delajo zato,

MADŽARSKA UČI...

Založba je še enkrat potrdila, da je težnja za neodvisnostjo in narodno svobodo, težnja za vrhovnostjo in samostojno odločanje o lastnih zadevah tista sila, ki usposablja narode za največja dejanja, za junške žrtve. Desetletnemu odločanju Rusov o madžarskih notranjih in zunanjih zadevah, o gospodarstvu in trgovini, o prosveti in položaju Cerkve, je madžarski narod zabrusil v brk svoj odločni: DOVOLJ. To ni bil upor frakcij, različnih političnih struj in ideologij, temveč upor in boj za svobodo, za narodno neodvisnost po večnih zakonih, ki uče, da kjer ni narodne neodvisnosti tudi ni svobode.

Da je vladal na Madžarskem velik nered in teror, nam pričajo številni procesi in usmrtnice zdaj demokratičnih zdaj komunističnih elementov. V deželi, ki je izrazito poljedelska in je vedno izvažala živino in poljske pridelke, je vladal glad. Madžarska ima največji rudnik urana v Evropi. Črpanje teh dobrin bi moralo dvigniti življenjsko raven Madžarov na zavidljivo višino. In vendar vsega tega ni bilo. Zakaj ne? Odgovor je jasen. Komunistem je jemal kmetu zemljo, ki mu jo je podelila agrarna reforma, ne da bi mu povedali, zakaj tako. Kmet je lahko romal iz urada v urad, od stranke do občine in sindikata, a povsod je zadel le na gluha ušesa. Tajna policija AVO je lahko po volji izbirala in plenila najlepša stanovanja. Kdor je ugovarjal in se zoperstavljaj, je postavljal na kocko ne le svojo osebno svobodo in imetje, temveč tudi življenje. Rudnik urana je postal ruska last in delal z madžarskimi možmi za Rusijo.

Ko je izbruhnila revolucija, so odkrili nova zločinstva zloglasne tajne policije AVO. Odkrili so tajne krematorije, kjer so sežigali svoje žrtve, da so tako zabrisali vsako sled za njimi. Tesne jetniške celice, oskropljene s krvjo pretepenih, brez zraka in mrzle ter odkritja strahotnih mučilnih priprav, so razbesnela upornike, da so se besno maščevali nad pripadniki tajne policije AVO. Linčanja, obešanja na javnih ulicah, nasilja in množična maščevanja moramo na vsak način obsojati. Vse to

spada pred zakonita sodišča in ne pred poulično pravico.

Toda ali ni vse to le reakcija na grozodejstva, ki so jih prej počenjali razni: Rakošiji, Farkaši in Geroe celo nad svojimi somišljeniki, kot je bil na primer Rajk? Revolucionarji so samo z drobižem plačali obresti, dolg pa je ostal nerešen. Strah pred popolnim uničenjem in razkritjem vseh grozot je prisilil preostalo peščico komunistov tipa Kadar in tovarišev na poslednjo rešilno bitko, h klicu na pomoč. Zvesti svoji ideologiji, svojim gospodarjem in krušnim očetom ter hlapčevanju niso mogli dosti izbirati. Izbira je bila le ena: pomoč ruske vojske. In ti so jim poslali Mongole, ki sedaj delajo red in rušijo, kar je še ostalo. Sovjeti so s tem zaprošenim ali pa vsiljenim posegom v madžarske dogodke prevarali in izdali Madžarsko in ves svet, ki jim še verjame.

Človek bi mislil, da ima vendar zloba neko mero. Politika laži in izdaje ima svojo korist in svojo škodo. Včasih škoda prekaša korist, a preko tega vlade ne bi nikdar smele.

Stalin je izdajal in moril, dokler je živel. In če bi se živel in bil na tronu, bi se vedno ubijal in izdajal. Dokler je živel, je stal na tronu in mislil, da je večni. Njegovi dediči so ga prekosili: izdali in morili so Madžare. Zapadni svet mora sedaj razumeti, da je politika moskovskega popuščanja prevara, da je politika aktivne koeksistence prevara, da je ženevski duh le požrešni zmaj in prevara. Vse to so le prevare, ki naj zazibljejo narode, da ne bi bili budno na straži, da bi se pustili enostavno zasužnjiti, poklati in uničiti, da bi klonili pred srpom in kladivom.

Sovjetski pesnik poje: Prijatelj, stopi v našo družino, prepusti se v naše bratsko naročje, in mi ti pokažemo svoj azijski obraz.

In to so Sovjeti storili. To je politika popuščanja in nato azijski obraz. To je stalinizem, to so ruski tanki proti svobodoljubnim Madžarom.

— drš.

Mar ne delaš ti ravnotako? Pri vsaki tvoji odredbi začneš spodaj, pri najnižjih in najbolj revnih, tako ne prideš nikoli do visokih. Ko pobirajo davke, koga najbolj stisneš, če ne najbolj uboge, ker ti ne morejo uiti? Višji se ti izmuznejo. Pri kaznovanju prestopkov kako ravnaš? Vedno zadeneš samo nižje: vsako delo tvojega vladanja se začne od spodaj namesto od zgoraj. Ali niso tvoji zakoni kakor pajčevine, v katero se ulovijo samo mušice in muhe, medtem ko ose, sršeni in vsa večja golazen kar mrežo prederejo in včasih še odnesejo. Če že veš, da mora, kdor hoče imeti čiste stopnice, začeti od zgoraj, pri najvišjih, zakaj se ne ravnaš po tem? Začni najprvo ti, tvoji ministri in drugi veliki z natančnim izpolnjevanjem vseh postav in dolžnosti, pa bodo tudi drugi bolj vestno izvrševali lastne obveznosti.

Če se je šah ravnal po Nastradinovem nasvetu, nam žalibog ni znano.

R. L.

Dolinskim pevcem

»Primorski dnevnik« je v nedeljo prinesel nekaj naplave in malo omlatil naš tednik in dolinskega g. župnika. Krepro pa se je zavzel za dolinski zbor, za župana g. Lovriho in g. Edvina Svabo. Če pa malo pogledamo v to sračje gnezdo, nujno pridemo do vtisa, da hočejo biti v Dolini »dolinski peveči« neke vrste vrhovni prezidji, ki hoče o vsem odločati in vsem pamet soliti. »Katoliški glas« k vsemu pripominja sledeče:

1. Če se dolinski pevci in večina vaščanov strinjajo z županovimi besedami, župan vseeno nima pravice, da samozvano nastopa v cerkvi. Laik v cerkvi nima besede, pa naj bo demokrat ali pa komunist. Če že imate v Dolini tako radi svojega župana in želite, da Vam še govori, čeprav je volilna propaganda že daleč za Vami, potem povabite svojega župana na kak piknik v občinski gmajni in ga tam poslušajte. V cerkvi pa on govoriti ne sme in ne more, razen če se sam vsili, kot je to storil ob zadnjem pogrebu.

2. Nič nimamo proti, če je g. Edvin Švab društveni tajnik. Kot tajnik ima najbrže tudi dolžnost, da nadaljuje z društveno kroniko. Naj le gleda, da bo ta objektivna in da bo pravopisno pravilno pisana, da ne bo napak. Pišemo namreč: h gospodu in ne k gospodu, kot je to prinesel »Primorski dnevnik« od svojega dolinskega dopisnika, ali tajnika društva ali kronista. Ne vemo od koga.

3. Drago nam je, da zbor rad prepeva, da je že pel v župni dvorani, v Mačkovi in na Bazovici. Iz vsega tega sledi, da je zbor zelo naroden. Toda naj zbor še tako lepo poje, naj je pel magari na Dumaju pri cesarskem kronanju, cerkveni predpisi so jasni. Zbor ima svoja pravila, pa ima tudi Cerkev svoje predpise, ki se jih morajo verniki držati, če hočejo biti katoličani. Če želi zbor peti v cerkvi, se mora teh predpisov držati, sicer mu je pa odprta pot na vaško gmajno.

4. Dolinski župnik g. Štuhec pa je lahko moderen ali pa srednjeveški, a vseeno ne more in ne sme dovoliti, da bi župan, četudi je to prvi občan in obenem še komunist, komandiral tudi v cerkvi. Vsak ob svojem času in na svojem mestu. Kaj bi rekel g. župan, če bi prišel g. župnik k občinski seji in tam začel soliti pamet županu in odbornikom? Župan bi se poslužil svojih pravic, tako kot se poslužuje g. župnik svojih.

Če imajo dolinski pevci k tem vrsticam KG kaj pripomniti, naj kar pripomnijo. Radi homo prebrali in tudi odgovorili.

Radio Trst A in Madžarska

»Katoliški glas« je že večkrat pisal o slovenski tržaški radijski postaji. Grajal je, česar ni odobral, pa tudi pohvalil, kar mu je bilo všeč. Danes čuti prijetno dolžnost, da izreče vso pohvalo slovenskim radijskim poročilom in tiskovnemu pregledu. V času mednarodne krize, zlasti pa v času madžarske tragedije so slovenska radijska poročila objektivno ter izčrpno obveščala poslušalce o trpljenju, bojih in usodi madžarskega ljudstva. Pregled tiska nam je posredoval zelo zanimive komentarje teh dogodkov, ki so prikazali v pravih luči tako položaj na Madžarskem, kakor v Egiptu. S posebnim, rečemo lahko izrednim zanimanjem so poslušali ta poročila in komentarje na drugi strani razmejitvene črte, kjer je ljubljanski radio obilno in včasih neobjektivno obveščal poslušalce o Egiptu, o Madžarski pa je navadno molčal, ali pa je povedal le tisto, kar so objavili madžarski in sovjetski komunistični viri. Za to pozornost smo slovenski poslušalci poročilom Radia Trst A res hvaležni.

Odgovor na „ponižno vprašanje“

V zadnji številki dne 8. novembra je »Novi list« objavil »ponižno vprašanje« več gorjskih bralcev, v katerem ti vprašujejo, kako da se »Katoliški glas« neprestano zaletava v »Novi list«, ko vendar ta piše »stvarno in se ne spušča v obrekovanje in prepire.«

Na to »ponižno vprašanje« smo dobili iz Trsta v odgovor skoro tri strani dolg članek, ki v njem naš tržaški sotrudnik našteva nekaj obrekovanj, ki jih je »Novi list« natisnil na račun tržaških mož in politikov v zadnjem letu. Tem bi lahko pridali nadaljnje tri strani obrekovanj na račun gorjskih. A še bi izpustili vsa ona iz prvega leta življenja »Novega lista«. Gorjski bralci NL naj torej vedo, da bi jim lahko marsikaj priklicali v spomin iz pisanja njihovega miljenca. Toda nočemo trpeti s temi stvarmi naših bralcev, onim »Novega lista« bi pa tako nič ne pomagalo, ker se vidi, da so iz dobre šole, namreč dialektične kakor Moskvičani. Ti so s tanki vkorakali v Madžarsko, vendar to ni bil napad, napad so zakrivali Angleži in Francozi v Egiptu. Tako sodijo tudi ti bralci NL: Kar piše njihov miljenec, je vse res, kar pove KG, je vse obrekovanje. S takimi ljudmi in s takimi uredništvi je vsako dokazovanje resnice mlatva prazne slame. Za tako delo je pa škoda truda in papirja. Vendar homo »Novemu listu« še naprej znali povedati, kar mu gre, pa če mu bomo še tako nadležni komarji. Naj ne pozabi: »Resnica v oči bode.«

Ured.

DHAULAGIRI

Tudi v Gorico je že prišla Bertoncelj-Arkova knjiga o Bertonceljevi poti na Himalajo.

Prvi vtisi so kar najboljši. Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu, ki je knjigo izdala, je napravila veliko veselje ljubiteljem gora. Ko človek prebira knjigo, se mu zdi kot bi sam hodil z Bertonceljem po nevarnih poteh in skrivnostnih deželah. Nov svet se odpira pred njim z vso veličino in lepoto. Popisovanje raznih dogodkov se vpleta v ta čarobni svet, da uživaš in trepetiš, se navdušuješ in bojiš kot ekspedicija, ki se je podala na to dolgo pot.

Oprema knjige je res lična. Tisk jase in poglavja lepo razvrščena. Kar pa da poseben poudarek knjigi, so številne krasne fotografije. Dozdaj sem videl podobne posnetke le v knjigah dr. Kugyja, v katerih seznajamo svet z vzhodnimi Alpami. Ob teh lepih slikah Himalajskega pogorja si lahko ustvarimo medlo sliko o velikih naporih raziskovalcev Himalaje.

Slovenski kulturni akciji smo iz srca hvaležni za ta knjižni dar, ki bo še bodočim rodovom pričal, da naši ljudje po svetu ne držijo križem rok, ampak se udeležujejo na vseh poljih ter tako seznajajo svet z nami in z našo kulturo.

o-i

Naročniki so knjigo že dobili, drugi jo lahko kupijo v naših knjigarnah.

R A Z N O

VOLITVE NA JUŽNEM TIROLSKEM

V nedeljo so se vršile volitve za tridentinsko-južnotirolski deželni zbor. V bocijski pokrajini je odnesla zmago nemška Južnotirolska ljudska stranka, v tridentinski pa Kršč. demokracija. Komunisti so na splošno nazadovali.

PETDESETLETNICA KLICA NA POMOČ SOS

Klic potapljačev se ladij SOS — »Save our souls« (rešite naše duše) — že petdeset let odmeva preko oceanov. Nastal je leta 1906 na neki telegrafski konferenci v Berlinu. Pozneje so telegrafskemu znaku dodali še besedni pomen.

OCETOV PONOS

Zgodilo se je v teh dneh v italijanskem mestu Modena. Studentje so uprizorili manifestacijo po mestnih ulicah v znak solidarnosti do junaškega ogrskega naroda. Neki dijak, ki je bil izmed vseh najglasnejši, je nenadoma s klofutami napadel svojega sošolca, ker ta po njegovem mnenju ni pokazal dovolj navdušenja. Niti intervencija policije ga ni mogla ustaviti. Ko so ga odpeljali na kvesturo, so pri zaslišanju v največje začudenje spoznali, da je bojeviti dijak sin znanega komunističnega prvaka. Poklicali so tudi tega na kvesturo. Žalosten je oče zmajal z glavo, ko so mu predstavili sina, potem je rekel kvestorju: »Vidite, gospod kvestor, da je moj sin dečko na mestu. Navsezadnje ni slabo, če je tudi v moji družini en dober in pameten človek.«

ČUDOVITA HIŠA

V Los Angelesu si je neki elektroinženir opremil hišo z avtomati. Nad dve sto gumbov spravi v gibanje vso hišo: radio začne igrati, odpre vrata garaže, segreje motor avtomobila itd. Toda mož še ni zadovoljen. Sedaj je sklenil avtomat na telefon. Sedaj s števkami na telefonu upravlja hišo: številka 47 mu odpre vrata garaže, 93 odpre radio, 83 posreduje glasbo v kuhinjo s pomočjo zvočnika, številka 2 izmenja valovno dolžino, številka 4 mu segreje hišo in 40 mu posreduje toploto zraka po izbiri... Katera številka mu bo priklicala smrt?

PRVA PILOTKA REDOVNICA

Redovnica Marija Aquina je prva katoliška redovnica, ki je v teh dneh z najboljšim uspehom napravila izpit za pilotko. Pred leti se je neki njen gojenec igral s papirnati zrakoplovom in tedaj je izjavila redovnica Aquina: »Odločila sem se, da postanem redovnica pilotka.« Brez dvoma bo njena izredna usposobljenost koristila širjenju Kristusovega nauka.

POMOČ ZRTVAM MARCINELSKES NESREČE

Družinam rudarjev, ki so postali žrtev strašne nesreče v marcinelskem rudniku v preteklem avgustu, so že razdelili denarno pomoč nabrano po vsej Italiji. Prvemu nakazilu v znesku 200 tisoč lir za vsakega poglavarja družine in 100 tisoč lir za vsakega ostalega člana, bodo sedaj dodali še znesek enega milijona lir za vsako siroto in pol milijon lir za vsako vdovo umrlega rudarja ali člana družine. Nakazilo enega milijona lir za sirote ponesrečenih rudarjev, bodo naložili na banko do njihove polnoletnosti, vdove in ostali člani družine pa bodo lahko z denarjem takoj razpolagali.

OLIMPIJSKI OGENJ JE ŽE V AVSTRALJI

V noči 7. novembra je prispel v Avstralijo olimpijski ogenj. Na tisoče ljudi je navdušeno sprejelo oboja pilota, ki sta z letalom prinesla olimpijski ogenj do mesta Darwin na avstralski celini. V Darwinu je ogenj ostal do petka 9. novembra, nakar je po poseben avstralski bombnik prenesel v Camberro, odkoder ga bo 2750 avstralskih športnikov v štafeti preneslo na kraj olimpijad v Melbourne.

Zadnji veliki dogodki na Ogrskem in v Egiptu neugodno vplivajo na športne ekipe raznih držav, ki so v znak protesta zoper rusko brutalnost odpovedale svojo udeležbo na olimpijadi. Zaradi vojnega stanja sta odpovedali svojo udeležbo Egipt in Izrael.

V Rimu se je sestal pripravljalni odbor italijanske olimpijade in sklenil, da bo na olimpijskem stadionu v Rimu ves čas trajanja avstralskih olimpijad gorel olimpijski ogenj.

Popravek

V zvezi z našim poročilom o manifestaciji študentov slovenskih šol v Trstu, ki smo ga priobčili dne 8. novembra 1956, objavljamo resnici na ljubo naslednjo izjavo ravnatelja Trgovske akademije v Trstu. (Ured.)

Vest o manifestaciji slovenskih dijakov v Trstu v zvezi z dogodki na Madžarskem, objavljena v Vašem enj. listu dne 8. novembra 1956, ne odgovarja resnici. Zaradi točnosti izjavljam naslednje:

1. Ni res, da je bilo ravnateljstvo Trgovske akademije v Trstu obveščeno, da bodo dijaki po tretji šolski uri prekinili pouk in odšli iz šole. Nobenega obvestila ni prejelo ravnateljstvo Trgovske akademije ne od svojih dijakov, ne od dijakov Višje realne in klasične gimnazije ter Učiteljskega.

2. Nesramna in obrekovalna laž je, da sem podpisani s policijo preprečil manifestacije v znak solidarnosti z madžarskimi študenti. Resnici na ljubo izjavljam, da je bila policija iz lastne iniciative v šolskem posloppu dne 5. in 6. novembra 1956 že od prvih jutranjih ur dalje in ni kakorkoli nastopila.

Dr. Vladimir Turina
ravnatelj Trgovske akademije v Trstu

Z zgornjo izjavo soglašajo podpisani ravnatelji, profesorji in uslužbenci slovenskih šol pri Sv. Ivanu v Trstu: dr. Anton Kacin, ravnatelj učiteljske, dr. Viktor Višnovce, ravnatelj trg. strok. šole, Ferdinand Ferhuga, didaktični ravnatelj, profesorji: Tone Penko, Tavčar Josip, Pegan Branko, Andrej Budal, ing. Stego Velimir, Stanislav Soban, Jevnikar Martin, dr. Vladimir Desco, Budal Breda, dr. Drago Gantar, ing. Miran Pavlin, Sturm Roža, Bitežnik Mitja, Saksida Rudolf, dr. Marzi Rudolf, Kraševce Desanka; Savica Čebulec, tajnica trgovske akademije, Zarko Pivk, tajnica trg. strok. šole.

NASTRADINOVE STOPNICE

Nasr-ed-din ali Nastradin, kot so ga klicali, je bil dvorni norec perzijskega šaha (kralja).

Danes ne obstoji več taka služba ali dostojanstvo. Ni sicer izključeno, da se ne dobiyo več dvorni in drugi noreci; nimajo pa več starega, uradnega naziva, nisojo pač druge moderne, bolj kraju in času primerne naslove.

Na prvi pogled bi se komu zdelo, da je bila taka služba lahka in prijetna, nasprotno, bila je težka, polna odgovornosti ter včasih tudi — nevarna.

V tistih dobah so se kralji in cesarji po dvorih, drugi veliki gospodje po gradovih, precej dolgočasili.

Stephenson se ni bil iznašel lokomotive, ki bi z veliko nagljo vlekla udobno in razkošno opremljene vlake v najbolj oddaljene kraje; o avtomobilih ni bilo še nobenega sledu, še manj o zrakoplovih, ker se po prvem Ikarovem (Ikar prvi letalec v grškem bajeslovju) ponesrečenem poskusu nobenemu še sanjalo ni, da bi mogel človek leteti. Lukušnih jaht tudi niso poznali, zato so morali po morju samo z ladjicami na vesla ali z majhnimi jadrnicami, katere je lahko že mala morska nevihta poslala na dno.

Sveda so ljudje vseeno potovali. Največ v tretjem razredu, to je peš. Drugi razred je bil kamelin hrbet in prvi v vozu. Tudi kdor se ni videl žive kamele, si lahko predstavlja kakšna zabava je bila, zibati se tedne in tedne na kameli, v vročini in slabem vremenu, lakoti in žeji. Pa tudi prvi razred, v vozu brez vzmeti, po slabih cestah, večkrat med razbojnikji, ni bil boljši. Po vsakem potovanju je bilo treba precej počitka za polomljene kosti in pretresen želodec.

Zato je naravno, da niso šli kar tako na pot, za zabavo. Potoval je samo, kdor je bil zato prisiljen — vsekakor velik grešnik, da si je izbral tako težko pokoro.

Na ta način so gospodje ostajali bolj doma.

Dvorna opera pa še ni obstajala, niti radio ali televizija. Kaj še časopisje, katerih niso poznali niti Kitajci, čeravno je

tam pred leti eden od tisočletarčev obstanaka prenehal izhajati, z izgovorom, da se po tolikih letih dela že spodobi stopiti v pokoj. O brzjavu in telefonu niti govora. Novice niso bile več tako nove, kadar so se izvedele, ker je medtem preteklo najmanj toliko časa, kolikor rabi novorojenček, da začne sam teči. Redki popotniki in potujoči trgovci so nadomeščali današnje časopise.

Ostala je gospodom samo še trojna zabava: viteške igre, lov in dolge pojedine.

Iz tega je razvidno, da je bila služba dvornega noreca zelo važna. Moral je biti dober poznavalec ljudi in razmer, duhovit ter v precejšnji meri filozof. Bil je za tiste čase nekak živ humorističen časopis, v katerem so kretnje nadomeščale slike.

Ko so se bile nekoč kraljeve dvorne stopnice ob velikem sprejemu precej zamazale, je šah naročil Nastradinu naj poskusi, da se zopet očistijo kot se spodobi. Imel je namreč zraven še službo »upravitelja palače in nadzornika uslužbencev.

Nastradin zbere takoj nekatere postrežnike, pokaže stopnice, rekoč: »Začnite s pranjem, toda začnite pri spodnji stopnici in perite od spodaj navzgor.« Ti ga nekam čudno pogledajo, a vendar začnejo z delom, kakor je bilo ukazano. Zvečer je bila prva stopnica čista, da se je kar lesketala.

Naslednje jutro so se lotili druge, a ni treba še posebej povedati, da so pri tem prvo še bolj zamazali. Tako je šlo delo naprej, enkrat prvo, potem drugo, vedno na istem mestu, ker je nemogoče čistiti stopnice od spodaj navzgor.

Ko se je šahu po dveh tednih zdelo, da čiščenje stopnic traja nekam dolgo, je šel sam pogledat na lice mesta, kako je s stvarjo.

Ko vidi, da perejo od spodaj navzgor, in sliši, da je to ukazal upravitelj, pokliče naglo Nastradina in ga ozmerja, kako je mogel ukazati tako neumno delo, ko vendar ve, da je nemogoče na ta način kaj opraviti.

»Mogočni šah« — odvrne Nastradin — »Allah (Bog) naj množi tvojo modrost ko travo po dežju. Jaz sam posnemam tebe.

Težave občinskega sveta

Odbor tržaške občine ni uspel na svojih sejah s predlogom, da bi se v smislu državnih postav zvišale občinske doklade, da se krije primanjkljaj pri občinskem gospodarstvu. Vlado generalni komisar je sedaj opozoril, da bi moral poslati na občino svojega komisarja, ki bi ta ukrep izvedel, in sicer bolj korenito, kot to predlaga odbor. A jasno je, da je malo primeren čas, višati občinske doklade, ker bi to še bolj povišalo cene najbolj nujnim življenjskim potrebščinam.

Zadevo o prizivu »Unione Triestina«, ki so ji pri zadnjih volitvah odklonili listo, je imel v rokah poseben odbor izvedencev, odvetnikov, ki so obenem občinski svetovaleci. Ti sedaj zadevo vračajo nerešeno občinskemu svetu. Priziv sprejeti, bi pomenilo, občinski svet razpustiti, ako bi ta sklep odobril poseben prefekturni odbor. Razpisati bi bilo potem treba nove občinske volitve. Tega pa si mnogi občinski svetovaleci ne želijo. Priziv odkloniti pa bi bilo nepopularno, posebno za komuniste, ki so pozivali, naj pride zadeva čim prej na dnevni red.

SLOVENSKI ODER V TRSTU

priredi v proslavo 200-letnice prvega slovenskega dramatika

LINHARTOV VEČER

Prireditve bo po enoletnem odmoru spet v avditoriju in sicer v ponedeljek 26. novembra ob 20.30.

Slovinci, bomo lepo proslavili ta kulturni dogodek s svojo udeležbo. Pokazali bomo tudi, kako težko smo čakali avditorij.

II. Slov. večer

Pred polno dvorano je Slovenska prosveta priredila preteklo nedeljo svoj II. Slovenski prosvetni večer v tej sezoni. Večer je bil posvečen 50-letnici smrti Simona Gregorčiča. Prof. V. Beličič je predstavil življenje, delo in trpljenje Goriškega slavca; njegove pesmi pa sta recitali gđe. Fabjan in Baje.

Občni zbor sindikata slov. šole

Preteklo nedeljo je imel Sindikat slovenske šole svoj redni letni občni zbor. Občni zbor je pokazal veliko prizadevanje odbora v pretekli poslovni dobi in nakazal, pred kakšne naloge stopajo naši šolniki in naša šola v novem šolskem letu. Občni zbor je obsodil nezanimanje šolnikov, ki stojijo vsemu delu ob strani. Taki navadno niti šolskega dela ne primejo resno. Zborovali so v polni meri odobrili dosedanje delo odbora in dali s ponovno izvolitvijo odboru največjo zaupnico.

Stoletnica v Bazovici

Z veseljem objavljamo, da je naš praznik lepo uspel, škoda le, da je ravno ta dan močno deževalo. Farani so se odzvali valjilo svojih dušnih pastirjev: pridno so

sodelovali pri pripravi in se v velikem številu udeležili zahvalne slovesnosti. Naša cerkev se zaradi svoje velikosti le redko napolni. 11. novembra smo doživeli, da se je cerkev lepo napolnila.

Na stoletnico naše farne cerkve smo vse leto mislili in se pripravljali. V maju smo priredili sv. misijon, da bi faro kolikor mogoče notranje prenovili. Kmalu po misijonu smo začeli z obnovitvenimi deli v cerkvi: tržaška občina je prevzela najvišje stroške, da bi cerkev čimprej uredila in popravila. Tudi fara si je naložila nemajhen dolg, da bi tudi ona prispevala pri obnovljenju cerkve. Žal vsega nismo dokončali, toda stoletnica je videla našo cerkev kot lepo nevesto pripravljeno na svatbo. V tednu pred slovesnostjo je g. Ludvik Šavelj vodil pri nas štiridnevno, da bi še enkrat opozorili farane na izrednost praznika in jih duhovno pripravili na slovesnost. Na viljo praznika so se naši otroci zbrali iz vseh vasi v farni cerkvi in začeli obhajati 100-letnico s sv. mašo in skupnim obhajilom. Po skupnem zajtrku so se zabavali ob mladinskem filmu »Velika prijateljica«. Nedeljsko jutro je bilo spet za otroke veliko doživetje: prvič so smeli peti na koru. Pri slovesni sv. maši je naš mladinski zbor veselo prepeval novo mašo, ki se je je naučil prav za slovesnost stoletnice. Prava slovesnost je bila popoldne. Po večerni sv. maši je g. Šavelj v kratkem in jedrnatem govoru prikazal cerkev kot kraj velike umetnosti, socialne pravičnosti in enakosti ter obrambe naših narodnih pravic. Ob 5h je dopel prevzvišeni g. škof, tržaški župan inž. Bartoli in ravnatelj javnih del dr. Palomba.

Za obnovo goriškega geta

V ulici Ascoli so ponovno pričeli s podiranjem nezdruženih hiš. Sedaj so na vrsti hiše št. 29, 25 in 21. Kasneje bodo podrli še hišo št. 23, ki stoji zadaj na dvorišču. Družine, okoli 20 po številu, ki so živele v teh skrajno nezdruženih prostorih, so povečini vse že našle primernejše stanovanje v novih hišah v ulici Torriani, ali pa drugod. Tako bo goriški geto polagoma dobil drugačno lice, ko bodo sedanje brloge nadomestili z lepimi in zračnimi hišami.

Velika udeležba Jugoslovancev na četrtkovem sejmu

Vsak prvi in zadnji četrtek v mesecu je po goriških ulicah izredno živahno. Zdi se, da so se povrnili prejšnji časi, ko je bilo naše mesto še povezano z zaledjem in je cvetela mala trgovina. Razlika je le v tem, da so takrat prihajali v naše mesto dobro oblečeni ljudje, veselih in zdravih obrazov. Sedaj pa prihajajo v oblekah, ki se jim poznajo že desetletja, da o čevljih sploh ne govorimo. Z željnimi očmi hodijo

G. škof je imel lep govor v slovenščini. Spomnil je navzoče, da je cerkev zato postavljena, da v njej slavimo nedeljo za nedeljo svojega Stvarnika. Povabil je vse, ki so zadnje čase pod vplivom pogubnih naukov cerkvi pokazali hrbet, naj se vrnejo, da najdejo v njej to, kar so zaman po krivih poteh iskali. Po pozdravnih in zahvalnih besedah župnega upravitelja je zadonela mogočna pesem: »Hvala večnemu Bogu!« za vse dobrote, ki jih je ljubi Bog naklonil fari v teh prvih sto letih.

Slovesnost smo zaključili v župni dvorani. Otroci, dekleta in člani Slovenskega odra so z uspehom proslavili stoletnico, kar je v vseh pustilo nepozaben spomin na dan, katerega smo tako željno pričakovali. Naj bi ta praznik obrodil veliko dobrih sadov v vseh faranih. Hvala vsem, ki so na kakršenkoli način pomagali, da je praznik uspel.

Iz duhovniških vrst

Za duhovnega asistenta Slovenske prosvete v Trstu je prevz. g. škof imenoval preč. g. Dušana Jakomina, agilnega duhovnika in živahnega kulturno-prosvetnega delavca. Slovenska prosveta je sprejela imenovanje z velikim zadovoljstvom.

Padriče

Prejšnji teden nas je zapustila naša draga Marija Kale, ki je odšla v daljno Avstralijo. Vsem, ki smo jo poznali, je njen odhod povzročil solze in žalost. Vas je izguba najboljše dekle. Marija je bila verna, narodno zavedna, značajna in neustrašna pred vsemi, ki so jo zaradi njene verske značajnosti večkrat zbadali in jo skušali odtrgati od njene verske gorečnosti. Vsi vaščani, mladi in stari, so zgovorno pokazali, kako so jo imeli radi in spoštovali. Naj jo dobri Bog spremlja na njeni novi poti in, če je njegova volja, naj jo vrne naši vasi.

od stojnice do stojnice, oh, potreba je tisoč, denarja pa tako malo ali nič. Človeku se v sree zasmilijo ti naši ljudje, ki se jim na obrazu pozna veliko trpljenje, tudi če bi jih obleka ne izdajala. Na trgu kupujejo najraje stare obleke, ki zavdarjajo po trohlini in ki so jih nosile bog vedne katere ameriške gospe. Kupujejo jih s strahom, kajti na bloku jih lahko zavrnejo, češ naša napredna, demokratska država ne potrebuje starih cap.

Prejšnji četrtek je prispelo v naše mesto skoro tisoč jugoslovanskih državljanov. Njihovo število se bo z bližajočim se sem-njem sv. Andreja še povečalo. Če drugega ne, si bodo vsaj oči napasli nad dobrotami, ki so zanje sedaj le še sanje.

Za premoženje v Jugoslaviji

Pretekli teden je rimski senat odobril zakon o izplačilu odškodnine lastnikom premoženja v Jugoslaviji, ki so italijanski državljani. Po tem zakonu dobijo prizadeti lastniki 2.800.000 lir za premoženja vredna 4 milijone lir; 7 milijonov za premoženja vredna 10 milijonov; 13 milijonov za one od 25 milijonov; 23 milijonov za

one od 50 milijonov in 43 milijonov za premoženja vredna 100 milijonov lir. Od vrednosti premoženja nad 100 milijonov dobijo lastniki še 5 od sto.

Lastnikov premoženj pod 100 milijonov lir vrednosti je 18.000, onih nad 100 milijonov pa le 116.

Iz Rima poročajo, da je že predlagan zakon po katerem naj bi odškodnino krija država.

Novi doktor

Na univerzi v Trstu je promoviral za doktorja političnih ved č. g. Rafael Premrl, profesor na slov. sred. šolah v Gorici. Za tezo je izbral temo: Gospodarska uprava v Jugoslaviji. Novemu doktorju naše čestitke.

Obnovite osebne izkaznice

Goriško županstvo obvešča vse tiste, ki jim je osebna izkaznica že zapadla (doba veljavnosti je tri leta), naj jo nemudoma obnovijo, da ne bo zadnje dni pred volitvami prevelikega navala na občinskih uradih.

Smrtna kosa

V torek je v goriški bolnici po kratki bolezi umrla Karmela Brajda por. Devetak, učiteljica na slov. ljudskih šolah. Pokojna je bila žena dr. Viktorja Devetaka, profesorja na slov. srednjih šolah. Učila je še do letos na naših šolah v Gorici, ko je stopila v pokoj. Sedaj pa jo ne nepričakovano smrt poklicala v večni pokoj. — Soprogu dr. Devetaku in vsem preostalim naše sožalje.

Doberdob

Sv. Martin je naš zavetnik. Letos smo se nanj pripravili s posebno tridnevno, ki jo je vodil č. g. Jože Vidmar. Uspela je zelo dobro in je bilo v nedeljo precej sv. obhajil.

Tudi prejšnja leta smo večkrat imeli podobne pobožnosti. Celo sv. misijon smo imeli. Vendar letos tridnevno nekaterim ni bila pogoda, namreč našim rdečim vaščanom. Ti so raztrosili po vasi obrekovanje, da je naš g. župnik nalašč napravil tridnevno in povabil še tujega misijonarja, da začne tako prvi volilno propagando za prihodnje občinske in pokrajinske volitve. Nekateri so te govornice vzeli za res, ker ni tako velike neumnosti in laži, da bi je kdo ne verjel. Vendar se nam čudno zdi, da so že naši pradedje mislili na letošnje volitve, ko so izvolili sv. Martina za farnega patrona. G. župnik bi pa tudi bil izreden politik, saj je znano, da je g. misijonarja povabil na tridnevno že pred mnogimi meseci, ko se o volitvah še nič ni vedelo, kdaj bodo. So torej omenjene govornice le grdo obrekovanje kot priprava na prihodnje volitve. Vsaj tako bi sodili.

Štandrež

Pretekla nedelja je bila zahvalna nedelja. Po raznih vseh je bilo že od davna v navadi, da so to nedeljo praznovali s posebno slovesnostjo posebno na kmetih, saj se kmet bolj kot drugi čuti dolžnega, da se po spravljani letini zahvali Bogu, od katerega prihaja vsak dober dar. V naši župniji do letos nismo imeli te navade. Preteklo nedeljo pa smo prvič pra-

znovali zahvalnico in sicer na pobudo tukajšnjega društva neposrednih obdelovalcev. Sv. mašo je daroval naš dekan msgr. Novak, udeležilo pa se je izredno veliko število domačinov kot le ob izrednih priložnostih. Odbor društva je imel svoje rezervirane sedeže v prvih cerkvenih klopetih. Po maši je bila zahvalna pesem in sveti blagoslov kmečkega orodja na trgu pred cerkvijo. Trg je bil poln poljedelskih strojev, orodja in pridelkov na dveh velikih vozovih. Naslednji dan so te pridelke darovali en voz Slov. sirotišču v Gorici, drugega pa italijanskemu.

Ta zahvalna slovesnost, ki se je letos prvič praznovala pri nas, je bila res na mestu. Sedaj vidimo, da nam je nekaj manjkalo v našem cerkvenem letu. Zato upamo, da jo bomo v prihodnje praznovali še z večjo slovesnostjo.

Opomba ured.: Štandreški kmetje so se torej spomnili obeh sirotišč, slov. in ital. Goriška občina in dežela se pa na slov. sirotišče še nikoli ni spomnila. Je prav tako?

OBVESTILA

DUHOVNE VAJE za svoje članice in podpiranke priredi letos Slov. Vincencijeva konferenca v Trstu od 19. do 23. novembra v kapeli v ulici Besenghi 6. Vabljeni so tudi druge žene in dekleta. Duhovne vaje bo vodil preč. g. Vidmar. Urniki bo sledeči: Začetek 19. (ponedeljek) ob 19h; 20., 21. in 22. govori ob 8h (po govoru sv. maša), 10.30h, 16.30h in 19h; zaključek 23. ob 7h. Duhovne vaje so odprte, vendar lahko tiste, ki želijo, ostanejo ves dan in dobijo hrano.

Izšel je PASTIRČEK

za mesec november

DAROV ZA ALOJZIJEVIŠCE: N. N. 1000; Ivana Rudolf 1500; Števerjanska Mar. družba namesto cvetja na grob pok. Perine Humar 1000 lir.

Dobrotnikom naj Bog povrne, rajni naj pa nakloni večni mir!

ZA SLOVENSKO SIROTIŠČE: Namesto cvetja na grob gospe Karmele Devetak-Brajda gospe Tilka Terpin 2.000; gđe. Gabrijela Mikuluz tudi 2.000. — ST. MAVER: 290 kg krompirja, 85 kg jabolk, 70 kg koruze v storžih, 2 kg moke; v denarju 2.350 lir. — DOBERDOB-POLJANE: 275 kg krompirja, 140 kg koruze v storžih, 75 kg koruze v zrnju, 10 kg fižola, 2 kg moke; v denarju: 3.485. — STEVERJAN: 770 kg krompirja, 220 kg koruze v storžih, 290 kg jabolk, 7 kg fižola, 3 kg krhljev, 2 kg testenin; v denarju 4.200 lir. — DRUŠTVO NEPOSRED. OBDELOVALCEV - ŠTAN. DREŽ: 78 kg krompirja, 28 kg koruze v storžih, 55 kg razne zelenjave, 1 kg fižola. Vsem plemenitim dobrotnikom se najtopleje zahvalujemo.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpea: trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Dr. IVAN PREGELJ:

NOVI ZVONOV

»O, zdaj jim ni.« je odvrnila Tina. »Kacafura iz Bače jim dela kratak čas. Pa je dedec ves himavski, jaz vem!«

»Glej jo no, pa pravijo, da ga vzame!« »Jaz pa Kacafuro!« se je zasmejala dekle, »prej Kramarja iz Mosta.«

»I, no, naš mi je pravil,« je izkomizgnila Zlatoperka.

»Tone ne ve nič!« je rekla Tina. In tako sta se ženski ločili. Zvečer pa je rekla mati sinu, ki je prišel kmali za Tino:

»Ti, ne vem, kje kvante pobiraš. Petačev si obrekel, da vzame Kacafuro, pa ga mara dedca, prav tako Kramarja iz Mosta.« »Kaj res?« se je začudil Tone. In še tistega večera ga je slišala mati smejeti se in peti tisto prešerno o klančku, vrančku in vozniku, in na Sveto goro se je obljubila, da mu le prvemu ne bodo zvonili novi zvonovi.

Prav tiste hipe, ko se je Tina mudila pri Zlatoperki, ja zabaval pri Petaču Kacafura staro Petačko. Bil je danes izredno bogat najgrozovitejših novic o ciklonih, potresih, požarih in o novih duhovih. Povedal je o skopuhu, ki je hodil nazaj na grob štet, in so potem našli, ko so grob prekopali, polna usta zlata. Kaj da so s tem zlatom naredili, da-li ga niso dali za maše, je hotela vedeti Petačka. Da ne,

je dejal Kacafura, ker ni bilo pravo zlato, nego oglje.

»Oglje!« je kriknila tako čudno Petačka, da se je Kacafura iz čudnega vzroka strašno vznemirila. Sele čez par hipov se je zavedel in začel pripovedovati o nekem drugem skopuhu, ki pa da se je svojega skopušva še pred smrtjo skesal in tako rešil in bil obsojen samo v veliko število let vicanja.

»En hrib je. Vsako leto prileti drobna ptička in odnese en kamenček. Kadar bo ves hrib raznosila, bo rešen!« je zaključil, in ona ga je prijala za roko. In tedaj se je mož raznežil in dejal:

»Oh, mati, kako se midva tako lepo razumeva!«

»Kakor brat pa sestra!« je odvrnila Petačka vsa ginjena. In zaupno je nastavila: »Pa ne le jaz, tudi moja hči Tina vas sposlušuje in zelo časti in je vsa srečna.«

»Ali je res? Ali je to mogoče?« je igral mož na odru z vso darovitostjo skromnega smubea.

»Vprašajte jo, boste videli, gospod Kacafura,« je rekla žena, »saj to tudi ni, da bi tak gospod ostal samec.«

»Čakam,« je dejal on, »ni vsaka zame!« »O, ni ne,« je odvrnila, »redkokatera je vas vredna.« In mati je začela nato hvaliti svojo Tino, kako da je skrbna in pridna, in postrani je omenila, da je edina in da pri Petaču tudi nekaj premorejo.

Kacafuri so se začele oči svetiti od samega začudenja in sreče in zdaj se je tudi on osokolil in dejal, da je on sicer pre-

prost trgovec ali da bo, če se bo kdaj ženo, gledal predvsem na to, da dobi pridno in pošteno ženo, in da mu za denar ni.

»To se reče,« se je popravil čez hip, da mu sicer res ni za denar, da pa je seveda denar v trgovini dobra reč, kjer je treba plačati zdaj sto, zdaj dve sto, zdaj pet sto naenkrat, in da on pozna trgovce, ki so milijonarji, pa včasih nimajo doma, da bi si pipo tobaka kupili.

Kaj da bi o tem govorili, je odvrnila Petačka, da ona dobro ve, kako je to. In tako ga je opogumila, da ji je zaupal, da on že davno misli na Tino, in da je zdaj dozorel v njem sklep, in da jo bo poprosil roke.

Ginjena je objela Petačko trgovca in rekla:

»Vidiš, zdaj ti še 'vi' ne rečem več, mój sin!«

V tem razpoloženju sta vzela slovo, preden je prišla Tina.

Drugi dan pa je dobila Tina v rožnatem ovitku droben in dišeč list, na katerem je prosil Kacafura, ali bi hotela zapati svoj brod njegovemu krmila vajenemu vodstvu, ali bi hotela v bodoče biti gospa Kacafura, in dalje, da ji poljubuje roko tako vroče, tako pristržno.

Vpričo matere se je Tina zasmejala, vrgla ovitek in list v ogenj in celo roko skrila v predpasnik, kakor da se boji, da ji je ne poljubi v resnici Kacafura tako vroče, tako pristržno.

Na velikih parizarijih so bili pripeljali iz Gorice nove zvonove in jih dvignili raz

vozove, da jih potegnajo v višino, odkoder naj oznanjajo čast božjo in farno vsem tujem. Trebušarjem in zavidnim Mostarjem. Tistega leta je bilo, ko je delil nadškof po gorenji tolminski dolini zakrament sv. birme. Gospod Lužnik so sicer bili trd gospod, pa so hoteli svojim faranom napraviti posebno slavo. Pred domačo cerkvijo naj bi sam visoki gospod nadškof krstili in blagoslovili zvonove.

Zlatoper je vozil največji zvon iz Gorice in pozdravljal z vestjo:

»Pogana peljem, v soboto ga bomo krstili, v nedeljo bo že pel.«

Na predvečer slavlja pa je dejal župnik Lužnik svoji kuharici:

»Tisti evangelij jutri pri krstu poslušaj!«

In Marta je obljubila in še pohvaljena se je čutila, ker ni vedela, da se v istem evangeliju bere o skrbni Marti in sestri Mariji, ki je izvolila boljši del.

Čudovito lep poletni dan je bil. Po dolini se je le bleščalo od svetlobe. Kot srebrnozelen pas je objemala Idrija pokončne travnike in polja zlatega žita. Lahek jutranji veter je vel od Trebuše doli in poigraval v zastavah in zelenju, ki se je držala z njim cerkev in slednja hiša. Rano zgodaj, ko se še niso bili oglasili zadnji petolini, so počili topiči, da se je razleglo po dolini in tja gori proti »Občnarju« na Vratih in sem doli proti Mostu, Modreju in Logu. Nešteto se je zgrinjalo ljudstva od vseh strani.

Prišli so Šebrelci v svojih okovanih čevljih, z visokimi petami, prišli Trebu-

šarji z upognjenimi koleno, ker so bili vajeni lesti v hrib, prišli so Poličani od Sentviške gore, oni tisti, ki gre glas o njih, da so povsod znani. Prišli so previdni Mostarji in ponosni Bačarji in Modrežani, ki se svojih visle tujem ne privoščijo, prišli so Modrežani, ki pijejo kisel mleko in cividinec prodajajo, z njimi so prišli Ložani in Lomnjaki, ki na osli na Most v mlin nosijo, celo Benečani so prišli, oni ki kostanj na Tolminko nosijo prodajat.

Med vsemi temi pa samo enega ni bilo — trgovec Kacafura iz Bače, da bi se bil pobahal s svojo zlato uro, zlato veržico in zlatimi prstani. Nekaj so gnali Bačarji, da je pred nekaj dnevi zaprl prodajalno in izginil, in da zdaj orožniki po njem povprašujejo. Toda te vesti so jedva slišno udarjale na površje vpričo slovesnega pomenka o zvonovih.

Ob osmih se je strnila množica ob cerkvi. Med gromom topičev je prišel nadškof v spremstvu duhovnikov pred cerkev, kjer je viselo na mogočnih vrveh in verigah troje ogromnih zvonov. Čudovito je bilo ljudem pri sreč vpričo nepojmovanih molitev in pesmi. Zdelo se je, ko da orjaški zvonovi niso mrtev bron, nego živa bitja, otroci, in kakor deca so krščeni in še slovesneje. Kakor troje orjaških poveznjenih sre so bila ta telesa, žareča v ognju sonca. In res so bila srea, krščena na imena farnih svetnikov, srea, ki naj oznanjajo bol in radost cele srenje, ki naj plakajo s plakajočim in se vesele z veseljem.

(Nadaljevanje)